

18.45-19.30

Erişkin Beyinde Dil Organizasyonu

Oğuz Tanrıdağ

GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi Nöroloji Servisi, İSTANBUL

ÖZET

Serebral dominans ve onun ağırlıklı konusu olan dil dominansı ile ilgili anlayışımız geniş ölçüde 19.yüzyılın ikinci yarısında yapılan kliniko-patolojik çalışmaların verileriyle ve erişkin beyni modeli üzerinde şekillenmiştir. Bu anlayışın temelinde yatan iki önemli unsur hala bir ölçüde yönlendirici unsurlar taşımaktaysa da, bugün için serebral dominansı ve dil dominansını anlama biçimimiz derin biçimde değişmiştir. Bu unsurlar; serebral dominansın daha çok tek hemisferli olduğu ve sınırlı lokalizasyonların bu dominansı izah edebildiğidir. Oysa günümüzde serebral dominans ne tek hemisferli bir olgu ne de sınırlı kortikal lokalizasyonlarla çalışan bir model olarak kabul görmektedir.

Erişkin beyinde dil organizasyonu kavramına yaklaşım, günümüz bilgileri ışığında şu tür altyapı unsurlarının değerlendirilmesini gerektirmektedir;

1. Evrim bilgileri
2. Matürasyon bilgileri
3. Serebral nöroanatomik ağ ve çevrim bilgileri
4. Nöropsikoloji
5. Nörolingüistik
6. Fonksiyonel ve metabolik işlevsellik
7. Yaşam boyu plastisite ve değişim bilgileri

-
1. Evrim bilgileri serebral dominansın hatta dil dominansının sadece insana has gelişmeler olmadığını,
 2. Matürasyon bilgileri dominansın doğum öncesi dönemden başlayarak çocukluk dönemlerinde dış etkenler beraberinde hızla şekillendiğini,
 3. Serebral kognitif nöroanatomi,serebral dominansın tüm beynin devreye girdiği ve içinde temel ağ yapılarının bulunduğu global bir network oluşturduğunu,
 4. Nöropsikoloji,her iki hemisfer işlevleri arasında dinamik bir işbirliği olduğunu,
 5. Nörolingüistik, dil organizasyonunun ve dil performansının dil kavramlarına göre şekillendiğini ve nöroanatomik kavramları zorladığını,
 6. Fonksiyonel görüntülemeler, dilde iki hemisferli ve çok bölgeli bir paylaşım olduğunu, metabolik çalışmalar yapısal lezyon kavramının yetersiz kaldığını,
 7. Yaşam boyu plastisite ve değişim bilgileri erişkin beyinde bittiği varsayılan dominans ve organizasyonun sürekli bir yeniden şekillenme içinde olduğunu göstermektedir. Sunumda bütün bu unsurlar örneklenecek, tartışılacak ve serebral dominansta kognitif nörobilimsel yaklaşım savunulmaya çalışılacaktır.